

rückführen wollen. Wenn indessen angenommen wird, dass nicht *Tod*, sondern *Schluss*, *Ende* die ursprüngliche Bedeutung sei, so könnte diese auch aus 1. धा mit नि abgeleitet werden.

निधनकाम (नि० + काम) n. N. verschiedener Sāman LĀṬ. 6, 12, 14. PĀNĀV. Ba. 12, 9, 11. Ind. St. 3, 221. प्रजापतेर्निधनकामम् ebend. 224.

निधनक्रिया (नि० + क्रि०) f. Todtencerimonie HARIV. 4896.

निधनता (von निधन 7.) f. Armuth MĀKĪ. 8, 14 = HIT. I, 128. Alle Autoritäten stimmen in dieser Lesart überein; LASSEN will विधनता lesen, da निर्धनता das Metrum stören würde.

निधनपति (नि० + प०) m. Herr des Endes TAITT. Ā. 10, 16.

निधनभूत (नि + भूत) adj. Schlusssatz-artig LĀṬ. 6, 1, 11.

निर्धनवत् (von निधन) ad. mit einem Schlusssatz versehen VS. 13, 58. PĀNĀV. Ba. 5, 2, 9. 16, 5, 25. LĀṬ. 6, 9, 7. ÇĀNĪ. Ba. 29, 3.

निर्धा (von 1. धा mit नि) f. Netz aus Schnüren, Funggarn Nī. 4, 2. AIT. Ba. 3, 19. मुमुग्ध्यस्मान्निधयेव ब्रह्मन् RV. 10, 73, 11. गृणाति रिपुं निधया निधायति: 9, 83, 4.

निधातर (wie eben) nom. ag. Aufbewahrer, Berger RV. 5, 30, 2.

निधातव्य (wie eben) adj. niederzulegen, aufzubewahren SADDH. P. 4, 23, b. zu übergeben, anzuvertrauen: तस्माद्वाज्ञा निधातव्यो ब्राह्मणोऽन्नयो निधिः M. 7, 83. zu richten auf: तस्मिंश्चात्मा निधातव्यः MBh. 12, 6212.

निर्धान (wie eben) 1) n. das Niedersetzen, Niederlegen, Aufbewahren KĀṬ. Ça. 9, 12, 14. 23, 4, 24. P. 6, 2, 192. प्रचक्रमे निधानाय शस्त्राणाम् MBh. 4, 158. दण्डो das Niederlegen des Stockes so v. a. Nichtanwendung von Gewaltmaassregeln, Milde 12, 6559. vom Einsetzen des Feuers KĀṬ. Ça. 5, 4, 6. 6, 2, 2. eines Topfes in die Erde 25, 8, 8. — 2) n. Ort des Niedersetzens, — Niederlegens, Behälter: शफानाम् RV. 1, 163, 5. रथस्य 3, 53, 6. चकार गर्भं सन्तुर्निधानम् 31, 2. तेभ्यो निर्धानं बहुधा व्यैच्छन् TBr. 2, 7, 12, 8. अमृतस्य HARIV. 2477. यत्र तत्सत्यस्य परमं निधानम् MUND. Up. 3, 1, 6. निर्धानं तपसां कृत्वा यत्स्वं च सनातनः MBh. 3, 477. R. 3, 18, 25. स हि धर्मनिधानम् 5, 89, 40. एतन्नावावताराणां निधानम् Bhāg. P. 1, 3, 5; nach ÇKDn. in der letzten Stelle = कार्यावसाने प्रवेशस्थानम्, welchem das Wilson'sche place of cessation or rest entspricht. Als m.: तपसा निधानान् (यातुधानान्) R. 5, 11, 4. Am Ende eines adj. comp. f. ई in गर्भनिधानी Nī. 3, 6. Vgl. नामनिधान. — 3) n. ein verborgener Schatz, Schatz überh. H. 192. M. 8, 36. Bhāg. 9, 18. 11, 38. R. 2, 33, 18 (21 Gonn.). MĀKĪ. 91, 8. RAGH. 3, 9. KATHĀ. 18, 39. 42. 20, 225. 24, 87. Gīt. 1, 24. 5, 13. RĪGĀ-TAR. 4, 39. 462. PĀNĀT. 118, 15. 122, 5. II, 161. °कुम्भ Sū. D. 72, 10. — 4) adj. in वासात्यौ चित्रौ जगता निधानौ TAITT. Ā. 4, 10, 2.

निधानकं von निधान gaṇa ऋष्यादि zu P. 4, 2, 80.

निधानेश (निधान Schatz + ईश Herr) m. ein Jaksha ÇATA. 14, 212.

निधान्य (von निधान) adj. zum Niedersetzen u. s. w. geeignet: उतो न्वस्य यत्पदं कुर्यात्स्य निधान्यम् । परि खो जिह्वायतनत् RV. 8, 61, 18.

निर्धायति (नि० + प०) m. Träger des Funggarns; s. u. निधा.

निधात्य in der Stelle निधात्योऽवापि TAITT. Ā. 4, 40, 1; der Comm.: नितरां संपादनीयो भागः.

निधार्य (von धर mit नि) adj. einsetzend: यः ककुभौ निधार्यः पृथि-
IV. Theil.

व्यामर्धं दर्शतः RV. 8, 41, 4.

निर्धि (von 1. धा mit नि) m. P. 3, 3, 92, Sch. 1) Aufstellung, Aufwartung (von Speisen u. s. w.): इमे वा निधयो मधूनाम् RV. 1, 183, 4. 5, 43, 8. 7, 67, 7. 69, 8. परि त्वास्ते निर्धिभिः सखायः 10, 179, 2. बर्हिष्येषु निर्धिषु प्रियेषु 15, 5. — 2) Untersatz an der Ukhā ÇAT. Ba. 6, 2, 25. 5, 2, 1. 3. 22. — 3) Aufbewahrungsort, Behälter: समुद्रं निर्धिमम्भसाम् MBh. 1, 1124. निर्धिरपाम् das Meer (अपो निधिः N. eines Sāman Ind. St. 3, 202) BHART. 3, 20. संसारवाराम् PRAB. 103, 14. सर्वाभ्योनिधिः das Meer AR. 6, 6. nach RĪGĀ. im ÇKDn. bedeutet निर्धि auch ohne weiteren Beisatz Meer. तोषीमिमामोषधिवीरुधां निर्धिम् Bhāg. P. 5, 18, 28. संपूर्णशार्दकला° so v. a. Vollmond DHŪRTAS. 91, 15. तपसः MBh. 13, 1028. तपसाम् R. Gonn. 1, 67, 3. गुणसंपदाम् R. SCHL. 1, 1, 5. चतुःषष्टेः कलायाः DHŪRTAS. 68, 14. तपो° RAGH. 5, 55. सौभाग्यलक्ष्मी° BHART. 1, 71. अथर्व° RAGH. 1, 59. प्रेम° ÇAUT. 12, v. l. 17. प्रज्ञा° PĀNĀT. 132, 14. कन्दो-ज्ञान° (nach der richtigen Lesart) II, 34. सन्न° Bhāg. P. 1, 3, 26. 3, 16, 24. आनन्द° 2, 1, 39. श्रेष्ठो° 3, 28, 24. निर्धिमिव कुर्यान्निधानम् Gīt. 5, 13. Vgl. अम्भो°, क्षीर°, तैय°, तपो°. — 4) verborgenes Gut, Schatz AK. 1, 1, 1, 67, 3, 4, 2. 19. TRIK. 1, 1, 79. H. 192. 193. HALĪ. 1, 82. अत्रिबुध्नः RV. 10, 108, 7. पृथीनाम् 2, 24, 6. 10, 138, 4. 108, 2. एष वेदं निधीनाम् 8, 29, 6. 1, 116, 11. आविर्निधीर्कृणोडुन्निर्याणाम् 10, 68, 6. अमृतस्य 186, 3. AV. 10, 7, 28. निर्धिं बिधेती बहुधा गुक्ता वसु (die Erde) 12, 1, 44. 18, 4, 41. TS. 5, 6, 6, 1. 2. क्लृण्वन्° KĀND. Up. 8, 3, 2. — M. 7, 82. fg. 8, 35. 37. fgg. MBh. 5, 4782. निधीनामधिपः (Kuvera) HARIV. 2467. 6004. BHART. 3, 5. 31. VARNĀ. Bāh. S. 44 (43), 12. निर्धिकृन् दाता Bāh. 12, 14. PĀNĀT. II, 12. HIT. Pr. 34. शीलनिधिः स्फोतो दमयत्याः सुरतितः N. 24, 32. येन यमस्य निधिना चरामि angeblich anvertrautes Gut TAITT. Ā. 2, 33; vgl. aber AV. 6, 117, 1, wo बलिना gelesen wird. — 5) देवो निर्धिः KĀND. Up. 7, 1, 2. 4. Bez. einer best. Lehre; ÇĀNĪ. nimmt jedes für sich und erklärt निर्धि durch मन्त्राकालादिनिधिशास्त्रम्. — 6) eine best. Heilpflanze (ein Schatz), = जीविका ÇABDĀK. im ÇKDn. — 7) ein best. Parfum, = नलिका RĪGĀ. im ÇKDn.

निधिगोप (नि० + गोप) m. Hüter des Schatzes ÇAT. Ba. 1, 7, 3, 3.

निधिनाथ (नि० + नाथ) m. Herr der Schätze, Bein. Kuvera's TRIK. 1, 1, 78.

निधिप (नि० + प) m. Schatzhüter: यमेव तु प्रुचिं विद्या नियतं ब्रह्मचारिणम् । तस्मै मां ब्रूहि विप्राय निधिपायाप्रमादिने॥ M. 2, 115. निर्धिपं च धनेश्वरम् MBh. 12, 7552. यज्ञस्य, वेदस्य ĀCV. Gṛh. 1, 22. — Vgl. निधिपा.

निर्धिपति (नि० + प०) m. 1) Schätzherr AV. 7, 17, 4. VS. 23, 19. Bein. Kuvera's HARIV. 6277. — 2) N. pr. eines reichen Kaufmanns VET. in Verz. d. Oxf. H. 153, a, 13.

निधिपतिदत्त (नि० + दत्त) m. N. pr. eines Kaufmannes DAÇAK. 159, 2 v. u.

निधिपौ (निधि + पा) m. Schatzhüter AV. 12, 3, 34. 41. 42. TBr. 2, 8, 4, 3. 4, 3. PĀ. Gṛh. 2, 4. — Vgl. निर्धिप.

निधिपाल (नि० + पाल) m. dass. MBh. 14, 1923.

निधिपालित (नि० + पा०) m. N. pr. eines Kaufmanns DAÇAK. in BERN. Chr. 184, 11.

निर्धर्मत् (von निर्धि) adj. einen Vorrath bildend: मृधैव कृतं निर्धर्मत्-